

راه حل های آموزشی و پرورش برای مقابله با ضعف تحصیلی

امسال برای آموزش معلمان در درس فارسی طرحی ملی داریم که ریل‌گذاری‌اش آغاز شده و بناست در یک بازه زمانی سه ساله همه معلمان را آموزش بدهیم به این ترتیب که در پایه دوم ابتدایی از متن‌های ۷۰ کلمه‌ای کار خواندن را شروع کنند و یک سؤال از متن بپرسند. بعد از یک ماه حالا یک متن ۱۰۰ کلمه‌ای به دانش‌آموزان بدهند و تعداد سوالات را افزایش دهند و همین روند را ادامه بدهند تا در پایان پایه دوم، دانش‌آموز حداقل هشت دقیقه تمرکز خواندن پیدا کند. با این روش هم تکالیف منزل دانش‌آموز هفدهم می‌شود و هم در مسیری که ما را به موفقیت در آزمون پلرز هدایت می‌کند، حرکت می‌کنیم.

هدف‌گذاری ما این است که با این روش در پایه سوم ابتدایی تمرکز بچه‌ها برای خواندن به ۱۵ دقیقه و در پایه چهارم بیشتر از این شود و در نهایت این موضوع توسط معلمان درک شود که درس فارسی فقط برای روخوانی و املا نیست بلکه منظور از آن دستیابی به شایستگی ارتباطی است. منظور از شایستگی ارتباطی، اوج درک است و وقتی اوج درک اتفاق بیفتد دیگر دانش‌آموز در آزمون پلرز دچار مشکل نخواهد شد. برای رسیدن به این هدف همان‌طور که گفتیم امسال ریل‌گذاری کرده و سه کار را شروع کرده‌ایم.

کار اول همانی است که باید در پایه اول که متن خواندنی ندارد، انجام شود. براین اساس در ۱۵ هفته‌ای که معلم در حال آموزش الفباست ۱۵۵ بسته را تولید کرده‌ایم که پراز متن خواندنی و بازی‌های آموزشی است.

دانش‌آموز وقتی چهار ماه با این بسته‌ها آموزش ببیند و نشانه‌های الفبایی را یاد بگیرد اساس مهارت خواندنش خوب شکل می‌گیرد. من به صورت آزمایشی از بچه‌هایی که تحت تعلیم با این روش قرار گرفتند تست گرفتم نتایج واقعا فوق‌العاده بود.

امسال ۸۲۰۰ کلاس روستایی را تحت پوشش این بسته‌های آموزشی قرار داده‌ایم. اگر بتوانیم این پوشش را برای سال آینده به ۲۵ تا ۲۸ هزار کلاس افزایش دهیم از پایه اول خیال‌مان راحت می‌شود.

دومین کار مهم که برای آمادگی آزمون پلرز لازم است مجهز کردن مدارس به کتابخانه‌های کلاسی است تا معلم سه بار در هفته کتابخوانی در کلاس را داشته باشد. ما این کار را شروع کرده‌ایم و در یکسری از کلاس‌های‌مان این اتفاق رخ داده اما آموزش و پرورش اگر قرار است به اهداف والایی دست پیدا کند به کمک همه دستگاه‌ها نیاز دارد. اگر الان بخواهیم یک مدرسه شش‌کلاسه را به کتابخانه کلاسی مجهز کنیم باید برای هر کلاس پنج میلیون تومان هزینه شود. اگر ما می‌خواهیم در آزمون ۲۰۲۶ که آزمون پلرز دوباره برگزار می‌شود، موفق باشیم حتما این کتابخانه‌های کلاسی باید وجود داشته باشد و مطالعه سه بار در هفته باید در برنامه آموزشی دانش‌آموز قرار بگیرد. وقتی این کارها عملی نمی‌شود چه انتظاری داریم که در سال ۲۰۲۶ وضعیت‌مان با گذشته فرق کند؟

معلمان پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی برای درس فارسی است تا به آنها بگوییم فارسی آن چیزی نیست که شما کار می‌کنید بلکه رویکرد چیز دیگری است. اگر این اتفاقات محقق شود، تردید نکنید که سال ۲۰۲۶ عملکرد دانش‌آموزان ایرانی بهتر خواهد شد ولی تا وقتی که یک عزم جدی هم در آموزش و پرورش و هم در حوزه فرادستگاهی شکل نگیرد، چیزی عوض نمی‌شود.

نقش خانواده‌ها در بالا رفتن سواد خواندن

در آزمون پلرز ۲۰۲۱ وقتی از خانواده‌ها پرسیده شد آیا در خانه کتابخانه دارید و آنها جواب مثبت دادند، دیدیم که داشتن کتابخانه درخانه تاثیر مستقیمی بر نتیجه آزمون آن دانش‌آموز داشته است. پس خانواده‌ها هم باید پای کار بیایند، چون نقش بسیار مهمی در بالا رفتن سواد خواندن دانش‌آموزان دارند، همان‌طور که همه دستگاه‌های متولی آموزش و پرورش و فرهنگ و حتی جامعه خیرین می‌توانند ایفای نقش کنند.

اعلام شهریه مدارس تا پایان خرداد

احمد محمودزاده، رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی گفت: شهریه مدارس غیردولتی تا پایان خرداد اعلام می‌شود. محمودزاده با تأکید بر این‌که شهریه مدارس غیردولتی در تابلوی اعلانات مدرسه نصب می‌شود، یادآور شد: امسال نظارت گسترده بر روند ثبت‌نام و فعالیت مدارس داریم که در حال حاضر در حال انجام است. /فارس

دارو، معطل پرداخت تسهیلات

سیدحیدر محمدی، رئیس سازمان غذا و دارو ضمن اشاره به شرایط فعلی تأمین دارو در کشور، درباره ابلاغیه بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات بانکی به صنعت دارو، گفت: در صورت همکاری بانک‌های عامل، پرداخت‌ها باید از اواخر خرداد آغاز شود. این تسهیلات ۳۰ هزار میلیارد تومان مازاد بر تسهیلات اعطایی در سال گذشته است. /ایسنا

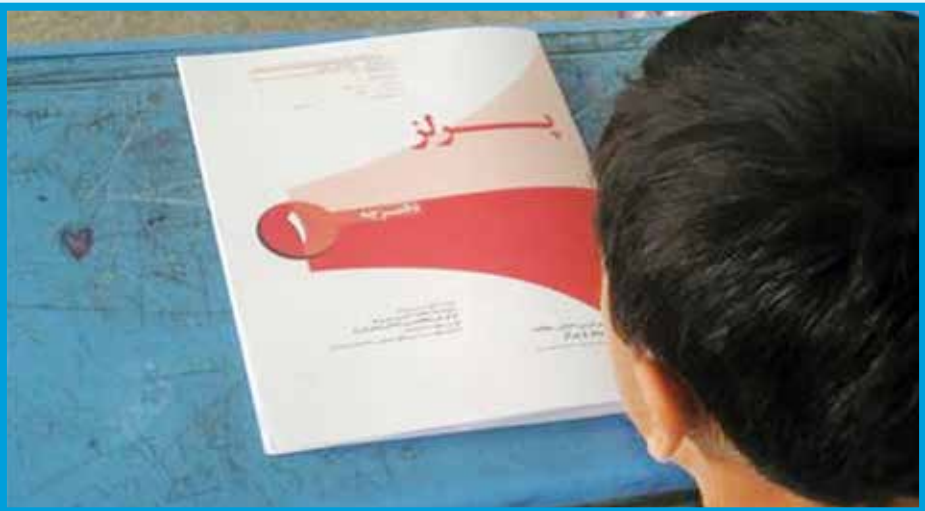

ارائه کارنامه به شرط دادن پول، ممنوع

رضا مراد صحرایی، وزیر آموزش و پرورش گفت: من از خانواده‌ها می‌خواهم اگر می‌توانند و برایشان ممکن است به مدرسه فرزندشان کمک‌کنند اما هیچ مدیری حق ندارد اجباری برای دریافت کمک‌های مردمی داشته‌باشد. وی تأکید کرد دادن کارنامه دانش‌آموزان به شرط پرداخت کمک‌های مردمی، قطعا خلاف قانون است. /مه‌پر

گفت‌وگو با معاون ابتدایی آموزش و پرورش درباره نتایج ضعیف دانش‌آموزان ایرانی در آزمون‌های پلرز و تیمز

انتظار معجزه نداشته باشید

قرار گرفتن هر کشوری در قعر جدول مطالعات بین‌المللی پلرز و تیمز یک رنگ خطر بزرگ را برای مسئولان آن کشور به صدا درمی‌آورد اما ما ۲۰ سال است که در این آزمون‌ها شرکت می‌کنیم و همواره نتایج کسب‌شده‌مان پایین‌تر از حد متوسط بوده و آب از آب هم تکان نخورده است. در مطالعه سال ۲۰۲۱ مشخص شد که بیش از نیمی از دانش‌آموزان ایرانی در مهارت خواندن و درک مطلب، حداقل توانایی را دارند اما این مشکل بزرگ فقط گفته شد و خیلی‌ها آسان از کنارش گذشتند. بنابراین ما با دکتر معصومه نجفی‌پازوکی، معاون ابتدایی وزیر آموزش و پرورش که معاونتش نقش کلیدی در کسب نتایج آزمون‌ها دارد، گفت‌وگو کردیم تا بدانیم وزارتخانه چقدر دست روی دست می‌گذارد و تماشا می‌کند که البته پاسخ‌های او نشان داد آموزش و پرورش بیش از آن که خود را مقصر بداند، یک مطالبه‌گر بزرگ از دولت است. حرف‌های معاون وزیر خواندنی و قابل تأمل است.

مریم خیاژپور
وزیر آموزش و پرورش

و فعالیت، به‌طوری‌که کاملاً مشهود بود زمان تمرکز خواندن دانش‌آموز پایه چهارم ابتدایی با استاندارد جهانی فاصله خیلی زیادی دارد.

پس یکی از مهم‌ترین عوامل نتایج ضعیف ایران در آزمون پلرز این است که دانش‌آموزان ما برای آن مطالعه با هم فرق می‌کنند و این باعث می‌شود تا اگر در زبان انگلیسی کسره با کلمه ۵f شناخته می‌شود در ترجمه این متون کسرهای وجود نداشته باشد تا دانش‌آموز ایرانی بتواند ترکیب‌ها را به‌راحتی بخواند. این‌ها البته موضوعات ریزی است که در این حوزه مدنظر است و می‌تواند روی نتایج آزمون‌ها اثر بگذارد اما من به‌عنوان کسی که در بحث سواد خواندن بیش از ۱۰ سال است مطالعه می‌کنم و کار علمی انجام می‌دهم و به‌عنوان ناظری که

در آزمون‌های پلرز حضور داشته است، کلیت ماجرا یعنی ضعف دانش‌آموزان ایرانی در سواد خواندن را تأیید می‌کنم. پس من نمی‌توانیم بگوییم مطالعه‌ای که انجام شده به‌حدی اشکال دارد که خروجی‌اش غلط است. این یک حقیقت است که جایگاه دانش‌آموزان ایران در بحث سواد خواندن خوب نیست و نمی‌توان در آن تردید کرد.

در آن تردید کرد.

چرا دانش‌آموزان ما این‌طور هستند؟ مشکل از کجاست؟

الان شما بروید سراغ معلمان کلاس اول ابتدایی و از آنها بپرسید که بیشترین وقت کلاس شما برای آموزش خواندن می‌گذرد یا نوشتن. من این کار را کرده‌ام و از تعداد زیادی از معلمان پرسیده‌ام و همه می‌گویند نوشتن. متن خواندن کتاب اول ابتدایی خیلی کم ولی متن نوشتنی الی ما... است. پس از همان پایه اول ابتدایی بحث خواندن را در اولویت بعدی می‌گذاریم در حالی‌که اولویت این پایه باید خواندن باشد و املا را از طریق خواندن یاد بگیرند. در پایه‌های دوم تا چهارم هم متن‌های داخل کتاب که برای خواندن گذاشته شده به‌صورت روخوانی با صدای بلند در کلاس انجام می‌شود، یعنی هر دانش‌آموز دو سه خط از کتاب را روخوانی می‌کند و گویی یک جمع‌خوانی است. این‌که یک دانش‌آموز به تنهایی یک متن را بخواند و در کلاس دوم ابتدایی پنج دقیقه تمرکز کند و بعد درباره متن از او چند سؤال که نیاز به درک دارد، پرسیده شود، چیزی است که ما لازم داریم اما نه در پایه دوم، نه در سوم و نه در چهارم ابتدایی این اتفاق رخ نمی‌دهد و یک‌باره در کلاس چهارم دانش‌آموزان را در آزمون سواد خواندن قرار می‌دهیم که سوالات درک مطلب از آنها می‌پرسد و از دانش‌آموزان خواسته می‌شود تا حدود ۲۵ دقیقه روی متن تمرکز کنند. ما کجا با این دانش‌آموز کار کرده‌ایم تا میزان تمرکزش به استاندارد ۳۰ تا ۲۵ دقیقه برسد؟

در آزمون سال ۲۰۲۱ من به‌عنوان ناظر ملی به چند استان سفر کردم و عملکرد بچه‌ها را از نزدیک دیدم. وقتی این دفترچه‌ها را به بچه‌ها می‌دادند شاید دانش‌آموزان سه دقیقه برای خواندن تمرکز می‌کردند و بعد از آن شروع می‌کردند به جنب و جوش

و پاسخش را بنویسد. چون من مؤلف کتاب درسی هستم به این مشکلات واقفم، بنابراین با قاطعیت می‌گویم که ما با دستکاری چند عامل می‌توانیم نتایج‌مان را بهتر کنیم. باید به این سمت حرکت کنیم و امیدوارم حمایت‌های لازم صورت بگیرد.

طبق توضیحاتی که تا اینجا داده‌ایم، نظام آموزشی و روش تدریس معلمان ما کلاً زیر سؤال رفت. فکر نکنید بخشی از نتایج ضعیفی که در آزمون‌های تیمز و پلرز به دست می‌آوریم به علت ضعف صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان و کیفیت آموزش توسط آنهاست؟

من نه معلم، نه نظام آموزشی و نه دانش‌آموز را زیر سؤال می‌برم. حرفم این است که باید به روز شویم. نمی‌توانیم بگوییم معلمان ما کار نمی‌کنند چون مخصوصاً در دوره ابتدایی بسیار دغدغه دارند و زمان می‌گذارند. پس اگر به‌روز باشیم و رویکردمان را تغییر دهیم با ۵۰ درصد انرژی که می‌گذاریم، می‌توانیم نتیجه بهتری بگیریم. کتاب‌های درسی در سال ۱۳۹۰ تغییر کرد، ما چقدر

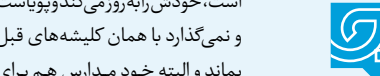
ما کار نمی‌کنند چون مخصوصاً در دوره ابتدایی بسیار دغدغه دارند و زمان می‌گذارند. پس اگر به‌روز باشیم و رویکردمان را تغییر دهیم با ۵۰ درصد انرژی که می‌گذاریم، می‌توانیم نتیجه بهتری بگیریم. کتاب‌های درسی در سال ۱۳۹۰ تغییر کرد، ما چقدر

فرصتی برای این که متنی را بخواند و روی آن تمرکز کند نداشته است. پس بطور انتظار داریم دانش‌آموزی که هیچ وقت در این فضا نبوده یک‌دفعه باید در آزمون پلرز ۲۵ دقیقه روی یک متن تمرکز کند و به ۱۷ سؤال هم پاسخ تشریحی بدهد؟

پس خواهش می‌کنم به عنوان یک رسانه به دنبال شکل‌گیری یک عزم ملی برای برطرف‌کردن مشکلات باشید، نه به دنبال یافتن مقصر.

البته آموزش و پرورش به عنوان متولی آموزش با کیفیت به دانش‌آموزان باید در فبال کسب نتایج ضعیف در آزمون‌ها پاسخگو باشد. از جنبه مالی هم که به این قضیه نگاه کنیم ما برای شرکت در هر کدام از آزمون‌های پلرز و تیمز ۱۸۰ هزار یورو از بیت‌المال می‌پردازیم که جدا از هزینه‌های برای اجرای آنهاست در حالی که در ازای این پول خرج کردن فقط نتایج ضعیف عایدمان می‌شود و در ۲۰ سال گذشته در آموزش و پرورش هیچ‌کس پاسخگوی این وضع نبوده است.

من هم همین را عرض می‌کنم. باید ببینیم ما به آموزش و پرورش چه داده‌ایم و چه انتظاری از آن داریم. آیا تابه حال در دولت‌های مختلف عزم جدی برای ارتقای کیفیت آموزش و پرورش وجود داشته؟ خیر، وجود نداشته و در نتیجه هر اقدامی که آغاز می‌شود به علت مشکلات و موانع موجود نیمه‌کاره می‌ماند چون آموزش و پرورش و پرورش همیشه درگیر الفبای نیازهایش است و نمی‌تواند به اتفاقات کیفی‌اش فکر کند. پس چاره‌ای جز جریان‌سازی برای شکل‌گیری یک اتفاق بزرگ در آموزش و پرورش نداریم.

یکی از امتیازاتی که مدارس غیردولتی دارند، این است که معلم قرارداد یک‌ساله با مدرسه دارد و چون حاشیه امنیتش برای یک سال است، خودش رایب‌روزمی‌کند و بیواسطه و نمی‌گذارد با همان کلیشه‌های قبل بماند و البته خود مدارس هم برای معلمان کلاس آموزشی می‌گذارند. این معلم می‌داند اگر ضعیف باشد، سال بعد دیگر قرارداد ندارد اما در فضای مدارس دولتی وقتی از همان ابتدا حکم ۳۰ ساله برای معلم می‌زنیم نظام ارزشیابی و سنجش هم نداریم تا مثلاً هر پنج سال یک بار همه توانمندی‌های لازم برای شغل معلمی را بسنجند و مهارت آنها را به‌روز کند، نمی‌توانیم به

کسب نتایج بهتر امیدوار باشیم. وقتی حضرت آقا می‌فرمایند که باید کیفیت مدارس دولتی بالا برود و کاری نکنیم تا این مدارس به سطح قابل قبولی برسند که خانواده‌ها به آنها متعایل شوند، یکی از الزاماتش این است که معلم‌ها به‌روز باشند. پس ما به‌عنوان آموزش و پرورش باید دوره‌های آموزشی خوب تعریف کنیم و نظام سنجش معلمان را راه بیندازیم، چرا که اگر این امر محقق شود هم کیفیت آموزشی ارتقا می‌یابد و هم معلم همپای دانش‌آموزان عصر خود رشد می‌کند.

نتایج آزمون سال ۲۰۲۱ نشان داد که ۵۰ درصد دانش‌آموزان ایرانی در مدارس محروم درس می‌خوانند. این موضوع به ما پیغام می‌دهد که شکاف طبقاتی موجود در جامعه بر نظام آموزشی‌ما نیز سوار شده به‌طوری‌که دانش‌آموزان مرفه نتایج بهتری می‌گیرند و دانش‌آموزان محروم، محکوم به کسب نتایج ضعیف هستند. نظرات‌مان در این باره چیست؟

مسئله سطح‌بندی مدارس و دانش‌آموزان براساس توان اقتصادی خانواده‌ها کار خوبی در حوزه آموزش نیست. من سال پیش روی کلاس اول متمرکز شده بودم و مطالعه می‌کردم. ما ۶۰ هزار کلاس اول ابتدایی در کشور داریم که ۱۵ هزار تای آن غیردولتی است و از ۴۵ هزار کلاس باقیمانده نزدیک به ۱۱ هزار کلاس مربوط به مدارس هیات امنایی، شاهد و ... است که مدارس خاص قلمداد می‌شوند. به این ترتیب آن بخشی که مدرسه دولتی عادی می‌شود، شامل ۳۵ هزار کلاس اول ابتدایی است. وقتی نتایج عملکرد این دانش‌آموزان و شاخص‌هایی همچون ترک تحصیل و تکرار پایه‌شان را بررسی و مقایسه می‌کردم، متوجه شدم در این ۲۵ هزار کلاس ابتدایی که ۱۲ هزار کلاس آن روستایی است، تکرار پایه و ترک تحصیل حادتر است. بنابراین اکنون تمرکزمان را روی این کلاس‌ها گذاشته‌ایم، چون این عین عدالت آموزشی است. پس طبقه‌بندی و شکاف طبقاتی که به آن اشاره کردید به‌عنوان یک واقعیت در جامعه ما وجود دارد ولی ما باید به سمت عدالت آموزشی حرکت کنیم. نقطه هدف ما هم همین است و داریم به سمت آن می‌رویم.